

ICONEN VAN EUROPA:
EIGER, MÖNCH EN JUNGFRAU

BEROEMD BERGENTRIO

De noordwanden van de Zwitserse bergen Eiger (3970 meter), Mönch (4107 meter) en Jungfrau (4158 meter) vormen samen een tien kilometer lange en soms wel tweeduizend meter hoge muur van rots, sneeuw en ijs. Deze indrukwekkende verschijning trekt jaarlijks tienduizenden toeristen en maakt de Eiger, Mönch en Jungfrau tot misschien wel het bekendste bergentrio van Europa.

Tekst en beeld Martin Fickweiler

De spectaculaire topgraat van de Mönch maakt de relatief korte beklimming zeker de moeite waard

EIGER
3970 METER

MÖNCH
4107 METER

JUNGFRAU
4158 METER

Om het onoverzichtelijke routeverloop bij de afdaling weer terug te vinden breng ik, net als Barrington, Almer en Bohren in 1858, met krijt markeringen aan op de rots

Onderweg naar de top van de Jungfrau met links in beeld het Rottalsattel

Samen met Yves op de top van de Mönch met links in beeld de Jungfrau

Tijdens de afdaling maken we nog één lange abseil om aan de voet van de Mönch te komen

Jungfrau

Vijfentwintig jaar na de beklimming van de Mont Blanc in 1786 is de Jungfrau de eerstvolgende berg van meer dan vierduizend meter die beklommen wordt. De gebroeders Johann Rudolf en Hieronymus Meyer vertrekken eind juli 1811 vanuit het Lötschental, begeleid door de lokale gemzenjagers Joseph Bortis en Alois Volker en met enkele dragers. Ze klimmen via de Lötschenlücke (3158 meter) naar het ijsplateau Konkordiaplatz tot ongeveer 2750 meter, waar ze een basiskamp inrichten. Door gebrek aan goede kaarten en door laaghangende bewolking kunnen ze de Jungfrau echter niet van de andere bergen onderscheiden en loopt een eerste poging op niks uit. Op 3 augustus 1811, als de wolken zijn opgetrokken, klimmen de vier mannen via de Jungfraugletsjer naar het Rottalsattel op 3884 meter. Vervolgens bereiken ze via de zuidoostgraaf de top van de 4158 meter hoge Jungfrau. Als bewijs van hun beklimming plaatsen ze een stok met een grote zwarte zakdoek als vlag op de top. Maar wanneer de gebroeders Meyer een week later terugkomen blijkt de vlag vanuit Grindelwald niet te zien en wil niemand geloven dat ze op de top zijn geweest. Om een eind te maken aan de discussie klimt Gottlieb Meyer, de zoon van Johann Rudolf, het jaar daarop naar de top van de Jungfrau. Zo bewijst hij dat de berg beklommen kan worden en bekrachtigt hij de prestatie van zijn vader en oom.

Mönch

Door het toenemende aantal bergtoeristen ontstaat er in de loop van de negentiende eeuw een eerste generatie berggidsen in Zwitserland. Christian Almer, een schaapherder uit Grindelwald, neemt al vanaf zijn tienerjaren toeristen mee de bergen in en groeit uit tot een van de beste gidsen van zijn generatie. In augustus 1857 wordt Christian Almer, samen met twee andere gidsen, Ulrich en Christian Kaufmann, ingehuurd door de Weense bergtoerist Sigismund Porges. Het viertal vertrekt vanuit Grindelwald over de Unterer Grindelwaldgletsjer met de intentie om vanuit het zuiden de nog maagdelijke top van de Eiger te beklimmen. Maar door de vele gletsjerspleten en het moeilijk begaanbare terrein vorderen de vier mannen slechts langzaam. Tijdens hun tweede nacht in de buitenlucht overnachten ze op een rotseiland omringd door gletsjers. De volgende ochtend, na

een kritische blik op de zuidkant van de berg, besluiten de drie gidsen dat het niet zal lukken om vanaf deze zijde de top van de Eiger te bereiken. Ze verleggen hun aandacht daarom naar de top van de eveneens nog onbeklommen Mönch. Omdat stijgers in deze tijd nog niet tot het arsenaal van de bergbeklimmers behoren, moeten de gidsen driehonderd treden hakken in de ijzige flank van de Mönch. Na deze tijdrovende bezigheid bereiken Porges, Almer en de gebroeders Kaufmann op 15 augustus 1857 om drie uur 's middags dan eindelijk de top en wordt er ook op de Mönch voor het eerst een vlag geplant.

Eiger

Een jaar later brengt de vierentwintig jaar oude Ierse jockey Charles Barrington een bezoek aan Grindelwald. Begin augustus beklimt Barrington, begeleid door de ons bekende gids Christian Almer en Peter Bohren, de Jungfrau. Terug in het dal is Barrington niet erg tevreden met zijn eigen prestatie en wanneer iemand in het café hem uitdaagt om de nog onbeklommen Eiger of Matterhorn te proberen hapt Barrington gelijk toe. De volgende dag maakt Barrington opnieuw afspraken met Almer en Bohren, deze keer om de Eiger te beklimmen. Nog dezelfde avond lopen de drie mannen naar een overvol hotel op de Wengernalp, waar Barrington een paar uurtjes op een bank in de salon probeert te slapen. In een brief die Barrington vierentwintig jaar na de beklimming aan zijn broer stuurt schrijft hij dat zijn twee gidsen tijdens de klim al snel weer willen omdraaien, waarop Barrington besluit zelf voorop te gaan. Hij beschrijft dat hij op sommige stukken als een kat langs de wand omhoogklimt, waarbij hij zijn vingers openhaalt aan de scherpe rots. Zodra de moeilijkheden in het onderste gedeelte van de wand zijn overwonnen, traverseert het drietal richting de westgraaf, waar ze dicht langs de rand van de noordwand klimmen. Om de route tijdens de afdaling nog terug te kunnen vinden brengen ze met kalk markeringen aan op de rots. Op 11 augustus 1858 bereiken de drie mannen de top van de Eiger. Ze planten er een vlag, maar uit angst voor naderend slecht weer blijven ze slechts tien minuten op de top. Wanneer ze aan het einde van de dag weer bij het hotel terugkomen en de vlag door een telescoop wordt waargenomen, worden de klimmers als helden binnengehaald. Barrington beschrijft in zijn brief

dat hij zich voelt als een 'leeuw', waaruit op te maken valt dat hij zich door de beklimming waardig, moedig en sterk moet hebben gevoeld. Bij gebrek aan geld om ook nog de Matterhorn te beklimmen keert Barrington terug naar Ierland. Daarmee komt er een einde aan zijn carrière als bergbeklimmer. Want hoewel hij in 1870 de eerste Grand National van Ierland wint, wordt er op bergsportgebied nooit meer iets van hem vernomen. Hij kwam, hij zag, hij overwon en hij verdween voor altijd uit de bergen.

Toegankelijke bergen

Sinds de Jungfraubahn, een spoorlijn tussen de Kleine Scheidegg (2061 meter) en het Jungfraujoch (3454 meter), in 1912 is voltooid zijn de toppen van de Mönch en Jungfrau ineens een stuk eenvoudiger bereikbaar. Een beklimming van deze bergen is daarmee gedegradeerd van een driedaagse onderneming tot een klim die in een ochtend gedaan kan worden.

's Morgens neem ik samen met Yves Mooren een van de eerste treinen omhoog naar het Jungfraujoch. Boven aangekomen lopen we wat onwennig langs de souvenirwinkels om vervolgens via

Tijdens de afdaling van de Mönch zien we het al snel drukker worden op de berg

een lange tunnel bij de uitgang van het station te komen. Buiten word ik verblind door het felle zonlicht dat weerkaatst in de verse sneeuw. We vervolgen onze weg over een duidelijk afgebakende sneeuw piste naar de prachtig gelegen Mönchslochhütte. De normaalroute naar de top van de Mönch begint dicht bij de hut en is met een hoogteverschil van slechts 400 meter een korte route. Hierdoor zijn mensen die de Mönch willen beklimmen meestal niet geneigd om heel vroeg op te staan. Omdat we de ergste drukte voor willen zijn, gaan wij wel vroeg op pad en 's morgens genieten we van het gevoel de berg voor onszelf te hebben. Het onderste gedeelte van de route is wat brokkelig en weinig interessant. Hogerop wordt de kwaliteit van de rots beter en het laatste stuk van de route volgt een scherpe sneeuwgraaf, wat de beklimming onverwachts spectaculair en zeker de moeite waard maakt. Vanaf de top zie ik de weinig uitnodigende en in schaduw gehulde westflank van de Eiger, de andere kant op zie

ik de zonnige top van de Jungfrau en ik ben blij dat we die voor de volgende dag op het programma hebben staan. De volgende ochtend vertrekken we met nog een aantal andere touwgroepen in het donker vanaf de hut en volgen we een duidelijk spoor richting de Jungfrau, een teken dat ook hier veel mensen omhooggaan. Op 3800 meter, vlak onder het Rottalsattel, bevindt zich de steilste passage van de route; ook hier is het een kwestie van voetafdrukken in de sneeuw volgen. Om iedere stap in dit steile terrein veilig te kunnen maken moet ik mijn pickel diep in de sneeuw steken als vast punt. Naast het spoor bevinden zich precies op de goede plekken ook ronde, diepe gaten waar mijn pickel in past. Dit alles maakt de beklimming weinig uitdagend en zelfs een beetje monotoon. Toch geniet ik ervan om uiteindelijk op de spitse top van de Jungfrau te staan. Het uitzicht is prachtig en de gedachte aan de omstreden eerste beklimming geeft het bereiken van de bergtop een extra dimensie.

Alleen op de Eiger

Voor een beklimming van de Eiger moet ik een maand geduld hebben, tot een hittegolf neerdaalt over de Alpen en de sneeuw op de westgraaf van de Eiger verdwijnt. Zodra ik hoogte krijg van de warmte in de Alpen besluit ik andere verplichtingen aan de kant te schuiven en samen met mijn gezin af te reizen naar Grindelwald. Na twee dagen samen wandelen voel ik dat het tijd is om de berg op te gaan. Aan het einde van de middag neem ik op de camping afscheid van Christa en Viktor en ga ik in mijn eentje met de trein naar station Eigergletscher op 2319 meter. Via een goed gemarkeerd pad bereik ik het Rotstock Plateau (2600 meter). Dan is het tijd om mijn stijgers aan te doen. Met de pickel in de hand beklim ik een sneeuwveld, waarna ik bij de eerste steile rotspassage van de route kom. Aan grote grepen klim ik een paar meter verticaal omhoog totdat de rots minder steil wordt en overgaat in terrassen met losliggende stenen. Tussen de terrassen bevindt zich een aantal rotspassages waar geregeld nog een oud stuk klimtouw hangt van klimmers die hier ooit zijn afgedaald. De route zigzagt omhoog en traverseert uiteindelijk helemaal naar links, tot op de rand van de noordwand. Om de route door dit onoverzichtelijke terrein tijdens de afdaling weer terug te vinden breng ik, net als Barrington, Almer en Bohren in 1858, met krijt markeringen aan op de rots. Zodra ik de rand van de noordwand nader vind ik het kleine platform waarnaar ik op zoek ben. Vijf houten planken vormen

HIJ KWAM, HIJ ZAG, HIJ **OVERWON** EN VERDWEEN VOOR ALTIJD UIT DE BERGEN

ADVERTENTIE

Het prachtige schouwspel van de wolken en de ondergaande zon versterken bij mij het gevoel weer in een parallelle wereld te zijn

Deze mooie bivakplek op de westgraaf van de Eiger ligt op ongeveer 3000 meter hoogte, vlak aan de rand van de noordwand

een keurig rechte ondergrond, omringd door een muurtje van stenen: de perfecte plek voor een bivak in de openlucht! Zodra het donker is klauter ik bij het schijnsel van mijn hoofdlamp naar de rand van de noordwand. Ver beneden zie ik de lichtjes van Grindelwald en via een sms-bericht vraag ik Christa en Viktor naar de rechterkant van de noordwand te kijken. Al snel hebben we elkaars lichtjes gevonden en sturen we lichtsignalen heen en weer.

Parallele wereld

Al vroeg verlaat ik mijn bivak, de rots is droog en de route lijkt perfect in conditie te zijn. Zoekend naar de beste weg klim ik omhoog en zonder problemen ontwijk ik de gevaarlijke plekken waar veel losse kiezels op de rotsen liggen. Af en toe stop ik even om in de noordwand te turen. Ergens vanaf deze plek hebben Barrington, Almer en Bohren in 1858 grote stenen naar beneden geduwd om het geluid te volgen terwijl het projectiel in het wolkendek onder hen verdween. Nooit hadden de drie mannen kunnen vermoeden dat deze wand in honderdvijftig jaar tijd door bijna veertig verschillende klimroutes zou worden ontsloten. Ik klim verder en op het moment dat de route over de westgraaf wordt geblokkeerd door een groot en steil rotsbastion traverseer ik naar rechts de westflank in. Daar ontdek ik een aantal sneeuwvelden, die ik met stijgijsers aan zonder moeite beklim tot ik uiteindelijk de smalle topgraaf van de Eiger bereik. Het is een bijzonder moment om alleen op de top aan te komen en even

Klimmers onderweg naar het Rottalsattel met de top van de Rottalhorn (3970 meter) op de achtergrond

voel ik me als een leeuw: waardig, moedig en sterk. Het uitzicht is geweldig en wanneer ik naast me de top van de Mönch en verderop de top van de Jungfrau zie, bedenk ik me hoe verschillend deze bergen zijn ten opzichte van de Eiger. Hoewel de Eiger vaak in het middelpunt van de belangstelling staat voelt het alsof ik me hier op een eiland bevind, in een parallelle wereld waarin ik in twee dagen tijd niemand ben tegengekomen, terwijl op steenworp afstand de toeristenindustrie op volle toeren draait. Nog voordat ik afdaal heb ik voor mezelf een reden verzonnen om hier nog eens terug te komen: ik wil wel eens weten hoe het is om de Eiger in de winter te beklimmen.

Winterbeklimming

Eenmaal thuis kan ik weinig vinden over een winterbeklimming van de westgraaf, wel kom ik verhalen tegen van skiërs die over de vijfenveertig graden steile westflank naar beneden skiën. Na een relatief droge winter wordt er in de eerste helft van maart stabiel weer voorspeld en reis ik weer samen met Yves Mooren naar Grindelwald. Het lijkt nog drukker dan in de zomer, maar de sfeer is gemoedelijk. In de ochtend nemen we de nieuwe kabelbaan Eiger Express en zoeven we in vijftien minuten door de laaghangende wolken naar station Eigerletscher. Terwijl de vele skiërs de geprepareerde helling afglijden richting de geciviliseerde wereld in het dal, gaan wij de andere kant op, bergopwaarts, op zoek naar onbekende uitdagingen en een gevoel van isolatie.

In anderhalf uur tijd bereiken we via een steile sneeuwheiling het Rotstock Plateau. Dik aangekleed zitten we tot het donker wordt voor onze tent. De koude lucht en het prachtige schouwspel van de wolken en de ondergaande zon versterken bij mij het gevoel weer in die parallelle wereld te zijn.

De volgende dag besluiten we gelijk voor de top te gaan. Het gedeelte van de wand waar de route langs omhoog gaat ligt vol met sneeuwvelden, maar al snel blijkt dat de sneeuw niet stevig genoeg is, waardoor we bij iedere stap diep wegzakken. Na bijna zeven uur ploeteren bereiken we de top. Het winterlandschap om ons heen is indrukwekkend en ik ervaar opnieuw de voldoening die ik ook in de zomer heb gevoeld. Ondanks de uitgebreide infrastructuur in dit gebied voelt de Eiger als een afgelegen eiland dat slechts door weinig mensen wordt betreden. ◀

BEKLIMMING VAN DE EIGER, MÖNCH EN JUNGFRAU

Reis

In iets meer dan negen uur reis je per trein van Utrecht naar Grindelwald. Met de auto is het bijna negenhonderd kilometer rijden.

Seizoen

De gebruikelijke periode voor een beklimming van de Eiger, Mönch en Jungfrau is tijdens de zomermaanden. Voor de Mönch en de Jungfrau is het beter wanneer er nog voldoende sneeuw ligt. De Eiger-westgraaf laat zich juist het best beklimmen na een droge en warme periode.

Accommodatie

De Mönchslochhütte op 3657 meter is een goed uitgangspunt voor een beklimming van de Mönch en de Jungfrau. De route naar de Eiger westgraaf start bij station Eigerletscher op 2319 meter.

Informatie

Algemeen: jungfrauregion.swiss
Topo: *Hochtourenführer Berner Alpen*, Topo Verlag, ISBN: 9783952520604
Kaart: *Landeskarte der Schweiz 1:25.000*, nummer: 2520, ISBN: 9783302025209

Inspiratie

Bekijk de foto's van Martin Fickweiler op Instagram: [@martinfickweiler](https://www.instagram.com/martinfickweiler/), 'Stories of my life'.

Martin Fickweiler wordt in de serie Iconen van Europa gesponsord door Edelweiss, Zwitserland Toerisme en La Sportiva.

